

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 ft.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Uj betegség a szőlőben.

A filloxera pusztítása után alig hogy belemelegedtünk az új szőlőkulturába, már újabb betegségek felmerüléséről olvasunk híreket a lapokban.

Franciaországban lépett föl legelőbb a filloxera, a blakrot; Franciaországban lépett fel a legújabb betegség is, valamint a még jelentkezendő betegségek ismét és újból Franciaországban fognak fellépni, mert ez az ország az, melynek szőlőszelészeti részint üzleti, részint tudományos szempontból Amerikából inportálják a szőlővesszőket. S addig inportálják, mig az új világ összes régi szőlővessző betegségeit át nem hurczolják, vele az egész európai szőlőszelészeti nem inficziálják.

De amint legyőzetet a filloxeravész, lefognak azok is a tudomány fegyverei által győzetni, csak hogy ezen küzdelmek azután a szőlőszelészeti teljesen a tönk-, a végelszegényedés terére juttatják, s vele a szőlőkulturát is legalább az általánosságban tönkre teszik.

A mult évben a blakroth betegséggel alarmirozták az egész szőlőszelészeti; s az az alarm célhoz vezetett, mert a kormány a franciaországi vesszőbehozatalt a nagy közönségre nézve betiltotta. Csak is a saját közegei által megvizsgált és óvintézkedésekkel ellátott szőlővesszők behozatalát engedte meg.

Ezen óvintézkedés sikere nyilvánult abban, hogy a blakroth betegségnek hazánkban lett föllépéséről hirt nem vettünk.

Az ujonnan fellépett betegséget a Francia híres szaktérfiak G o m m o s e b a c i l l a i r e vagy magyarul, bacillusmézga-folyásnak nevezték el.

A betegség abból áll, hogy a megtámadott tőkék a tavaszi metszés után sűrű mézga nemű anyagot izzadnak ki. Az ilyen

beteg tőkének gyenge hajtásaiban vagy idősebb hajtásaiban, ugymint a csap és csercsapok belsejében is egyes barna, vagy vörös foltok halmozódnak fel.

Maszon franciaországi marseillei tanár ezen bajt nagyon komolynak tartja.

Couanon a filloxeraügy felügyelője ezen betegségről a francia földmívelési miniszternek ez év augusztus hó folyamán jelentést tett, melyben többek között ezeket mondja:

Ezen betegség úgy az amerikai, mint az európai szőlőtöket egyenlően megtámadja, szóval ami szőlőfaj ezen betegségnek ki van téve.

A betegség épen úgy, mint a filloxera pusztítása foltokban szokott jelentkezni. A szőlőtök fakadásainak növekedése visszamarad, azután megsárgul, s legtöbb esetben az elhalt tőkéből éppen úgy, mint mikor az ojtvány el vesz, a gyökér-hajtás vagy nevezni szokták a nyakvessző elétör ugyan, de ha az megmetsetik, a betegség azt is tönkre teszi, s így az egész tőkét elpusztítja.

Ezen betegség Franciaország több részében egyidejüleg lépett fel.

La Cadier nevű község egyik határában egy 15 évvel ezelőtt ültetett, s azóta állandóan szénkéneggel fentartott, körülbelül 50 holdnyi területű szőlőtelepen több foltban jelentkezett ezen betegség.

A megbetegedett helyeket a legszorgosabb kutatás alá vették, vajjon nem-e a filloxera pusztítása az, mely ott jelentkezik avagy nem-e más egyéb betegség például: gyökérpenész, — antraknózis vagy nem-e a peronoszpora pusztításának tulajdonítható? Végre megállapították, hogy a baj egyike sem a nevezett betegségeknek, hanem konstataáltak, hogy itt a bacillusos m é z g a f o l y á s l é p e t t f e l.

De ezen betegség nemcsak a nevezett 50 holdnyi, de a szomszéd területeken is kisebb nagyobb mértékben már konstataható volt.

Pradet nevű község határában egy 55 holdas 20 éves ripária ojtványon is észleltetett a nevezett betegség, melyből 4 holdnyi területet a nevezett betegség miatt már kivágtak.

A nevezett szőlő birtokosa azt állítja, hogy ezen betegséget már az 1889-ik években észlelte, mely azóta mindinkább jobban nagyobbodott.

Mindezek után a nevezett jelentés azon kérdést veti fel, vajjon ezen betegség új betegség-e avagy már régebben is ha bár más név alatt ismeretes? S ha új, tekinthető-e ez olyan bajnak, mely az új szőlőkultúra jövőjét veszélyezteti?

Végül a betegség keletkezése illetőleg származására nézve felveti azon kérdést is: nem-e Olaszországból hozatott be, mely ott „mal nero” név alatt ismeretes, avagy nem-e azon kaliforniai betegség-e ez, mely ott a szőlőkben oly nagy pusztítást vitt véghez.

Sorai bezárta előtt a jelentést tevő maga adja meg a választ, midőn azt mondja; a kutatás és tanítás mai fegyvereivel, a francia oskolák laboratóriumával ellátva nem kell félniök, hogy ezen új baj, mielőtt alaposan megösmernénk oly rombolást tegyen, mint aminőt a filloxera véghez vitt; s azt hiszi, hogy ezen vész, pusztító utjában fel fog állittatni.

Ennyit mond a jeletés, melyből két dolog mutatatható ki az, hogy a betegség létezik és kárt tesz, s hogy ezen betegség leküzdhető lesz.

De konstatalható egy harmadik dolog is, az, hogy ezen betegség, ha fellépett is nem oly veszélyes, mint a filloxera, mert ez bár ragályos, de egyik töről a másakra elterjed, s így a gondos gazda jobban megvédeheti mint a filloxerától, melyet a nyulak, a madarak, az emberek s leginkább pedig a szelek is továbbítanak.

S miután a baj Franciaországban lépett fel, ha a franciaországi szőlővesszők importálását beszüntetjük, beszüntetjük vele a betegség behurczolását is.

Ha pedig a kormány, a föllépett baj daczára is hozatna vesszőket Franciaországból, minden egyes gazda eléggé megvédeheti érdekét azzal, hogy a Franciaországból importált vesszőkből nem kér, ha oly helyről, ahová ezek szállítatnak, sem alanyvesszőket, sem ojtványokat nem szerez be.

Mi azt hisszük, hogy ezen betegség fellépte alkalmából — a Franciaországból leendő szőlővesszőszállítást kormányunk teljesen eltiltja.

Ezt teheti annál is inkább, mert hazánkban már annyi az amerikai vessző, hogy a szükséglet vele fedezhető.

Azokért az esetleg nagyobb szabású ojtvány-telepekért pedig, ahol talán nem lenne 2 - 3 millió ojtani való vessző,

nem lehet az összes új szőlőkultúrát áldozatul dobni, csak azért, hogy a részvényesek osztaléka nagyobb legyen.

Ha tetszik ezeknek a nagyobb ojtó szőlőtelepeknek, tessék szükségletüket az országban beszerezni. Lehet, hogy talán kissé magasabb árat kell érte fizetniök, mintha azt vaggon számra Francziországból, vagy talán ha egyenesen amerikából hoznák. De ebből csakis az a nem nagy baj származik, hogy az új szőlész vevőjeért nagyobb árat kap, mely rá is fér, s a részvénytársaság kevesebb osztalékot nyer, mely végett, végre: nem lyukad ki a világ fenéke.

Igy menekülünk ezen új bajtól, s hisszük, hogy a földművelésügyi kormányzat is erre fog törekedni.

Ojtványok a homoki szőlőben.

A homoki szőlőkultúrának, leszámítva pajorrali küzdelmet, két baja van.

A lapos helyeken, ahol egy kevés humus is van, ott az elültetett vessző szépen fejlődik és terem; ott pedig, ahol a szél homokdombokat alkotott, ott az ültetés csak kinlódik vegetál s legtöbbször évek kellene hozzá, míg ott a szőlőket úgy, ahogy belehet állítani.

Nem kell az ilyen helyeket keresni, egészen általános ez. Alig van egy hold terület, ahol a dombos süppedékes terület felváltva elő nem fordulna.

Innen van azután az, hogy alig van egy-egy hold terület, ahol a homoki ültetés eredménye különböző nem volna.

Tebát ahol, hogy úgy mondjam völgyes a talaj, ott humus is elég bőven van, s így a szőlő diszlik; ellenben a domb, a mely nem egyébb szélhordotta sivár homoknál, a melyben táperő alig van: ott a beültetett vessző nem fejlődik, csak nyomorog.

Ámde a lapos, süppedékes, humuszos részeken félni lehet attól, miszerint a kötött részek oly nagy mennyiségben vannak jelen, hogy a filloxera is megél; ellenben a dombokon, a sivár homokban nem él még a filloxera.

Ha a szélhordotta homokdombokon beakarjuk szőlőinket telepíteni s azt akarjuk, hogy az ott jól beálljon: akkor azon területet jól meg kell trágyázni.

Csak hogy a trágyázással viszont megköthetjük a földet, úgy, hogy a filloxera otthon találja magát.

Ezek figyelembe vétele szempontjából egy harmadik eljáráshoz kell fordulni, s az eljárás a következő:

A homoki szőlőterület azon dombos részét, ahol az európai ültetés erős trágyázás nélkül nehezen megy, legalkalmasabb amerikai vadvesszőkkel beültetni s egy éves korában beojtani.

Oly amerikai fajt kell keresni, mely felettebb könnyen megered, melyen az ojtás a legsikeresebb.

Erre legcélszerűbb a Ripária, de igen alkalmas az Othelló is, sőt azon körülményt tekintve, hogy az Othelló sima vesszeje igen jól ered, s hogy közelebb állván az európai fajhoz alanynak igen alkalmas, s tekintve, hogy minden tartózkodás nélkül lehet trágyázni, az Othelló, a homokdombok beállításánál igen jó alanyul fog szolgálni.

Némelyek azt mondhatnák erre, hogy akkor inkább a kötött hegyes vidéken foglalkoznak az ojtással, mint a homokon. Az illetők nyilatkozata az első tekintetre teljesen alaposnak és igaznak látszik.

De ha behatóbban elmélkedünk felette, egész más színben tűnik fel.

Mit akarunk mi a homokterületen az ojtással elérni? azt, hogy a szőlők ne legyen hézagos, hogy az imitt-amott létező dombos helyeken pompás vegetáció legyen, hogy szőlőink egyenlők legyenek. Mert az amerikai alanyu ojtvány egész bátran trágyázható lvén, ott a növekedés is dús leend.

E hó 8-án voltam a kecskeméti Miklós telepen, ugyanaz alkalommal midőn a bécsi borászati és szőlészeti congressus tagjai is megjelentek, s ott láttam egy éves gyönyörű és dús ojtványokat olyan helyeken is, ahol egyébként az európai vesszők nem diszlettek.

Nagyon helyesen cselekszik tehát azon gazda, aki sivár homok dombjait amerikai alannyal rakja be, jól megtrágyázza és azután európai fajjal beojtatja.

A homokon eszközlött ojtvány rendkívüli fényes eredményt ad s mondhatni egészen biztos, mivel itt a nemes rész 3 szemes is lehet, s az ojtást tetszés szerinti melegségben lehet eszközölni; nem kell tartani attól, hogy a nemes gyökeret ver. Legfellebb arra kell törekedni, hogy a felső gyökérzet elszedessék, nehogy a felső gyökerek fejlődése az alsó gyökerek fejlődését hátráltassák.

—y —d.

Az othelló szőlő borrhakészítéséről.

Az othelló szőlőből készített bor sötétbarna, nagy szesztartalmu csak hogy némi rókaszaggal bír, s azért némelyek által nem kedveltetik.

Ezen iz vagy szag elvétele képezi tehát a dolog fordulópontját, mely ha sikerül, az othelló bor egy igen kedves vörös pecsenyebor leend.

Miután a rókaszag leginkább a szőlőhéjában van, az othelló szőlőt szedése után azonnal el kell szűrni; az így nyert bor világosabb lesz ugyan, de benne kevesebb málna iz lesz.

Az othelló szőlő rókaszagát, illetőleg málnaizét úgy is lehet ellensúlyozni, ha belőle ürmöst készítünk, amennyiben az ürmös speczies alkatrészeinek ize a málnaizt ellensúlyozzák.

Ürmös lehet kétféle.

Főlt ürmös, avagy rác z ürmös.

A főlt ürmös készítése a következő:

Egy hektoliterre: narancshaj, fahaj, üröm 22—22 gramm továbbá: Tarnicsgyökér, Cardusfü és szekfűszeg 5—5 gramm veendő.

Az eljárás a következő: a hordó feneke kiveendő és egy sor ép egészséges othelló szőlő belerakandó; s azután a száraz üröm és a narancshaj reá rakandó, valamint az összetört fahaj, tarnicsgyökér és szekfűszeggel is behintendő. Mikor az egész hordó tele van: akkor az othelló szőlő mustja felére leforralandó, de miután így a mustban levő cukorrész vele tömítettett, vele tömörítettett a sávrész is; ha hozzá lisztté törött fehér krétát adunk: ez a feles savat eltávolítja.

De a kréta hozzáadásánál vigyázni kell arra, hogy a bekövetkezendő erős habzásnál a must ki ne folyjék.

Meg kívánom jegyezni, hogy a must forradása alatt a habjától állandóan megtisztítandó.

Ha azután kihült, a hordóba öntendő, mely azután 3 hó eltelte után egész kontyalávaló édes borocskát adand.

A ráczürmös készítése a következő:

A hordót talpra állítjuk, s ha van ajtaja, azon át jó szorosán belerakjuk az othelló szőlőt réteg számszerint, midőn az akona szá-jához értünk egy zacskóba helyezett ürmös füveket beletesszük úgy, hogy a zacskón levő zsinege az akona száján kilógjon, és azután hosszú csapra vesszük, s jó ó borral megtöltjük.

Az így elkészített ürmös 6—7 hét múlva élvezhető, csahogy amennyi bort a csapon leeresztünk, ugyanannyi bort ismét fel kell öntenünk, mert különben a bor eczetes erjedésbe jön.

Amidőn az ürmöst megizeltük s a speczies illatát és ízét elég-ségesnek találjuk: a speczies a hordóból azonnal kiveendő.

A ráczürmös speczies egy hektoliterre a következő: Fekete mustar 5·60, narancshaj 3·05, koriander 40·50, fahaj 9·50, szekfűszeg 5, üröm és narancshaj kivételével a többi speczies megtörendő, s csak úgy helyezendő a vékony hosszú zacskóba.

Ürmöst más szőlőkből is lehet készíteni; az othellót azért ajánl-juk, mert így pompásan értékesíthető.

Az othelló szőlő málna izét és szagát úgy is elveszithetjük, ha a bort tiszta faszénnel derítjük, s legalább 4-szer lehuzzuk.

Az így jól kezelt lehuzzott bornak nincs semmi érezhető málna ize vagy rókaszaga.

Levelezés.

I.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapja utóbbi számában azt tetszett ajánlani, hogy csemegeeszőlő ültetéssel illetőleg ojtásokkal foglalkozzunk.

Én a magam részéről azt magamévá teszem, mert tudom, hogy míg egy kilogramm csemegeeszőlőért 25—30 krt adnak, addig a borszőlőért alig lehet 12 krt elérni.

Nohát kérem ez nagy különbség!

Csakhogy a csemegeeszőlők ezen előnyös ára mellett van árny oldala is, amennyiben először is a csemegeeszőlők soha vagy nagyritkán teremnek annyit, mint a jó borszőlő. Azután meg azzal is kell számolni, hogy a csemegefajok legnagyobb része virágzásakor elvetél azaz rug is, ritka vegyes bogyojú fürtöt hoz.

De még az is hátrányára van a csemegeeszőlő termelésnek, hogyha azt érési idejében elárusítani nem tudjuk, bort belőle csak keveset sajtolhatunk, szóval amit a vámon nyernénk elvesztjük a révén.

Ha azonban úgy lehetne, hogy a csemegeeszőlő értékesítésére legalább 6—8 hét volna, avagy olyan fajta csemegeeszőlőkkel rendelkeznenk, melyek borrá is szűrhetők volnának és a mellett virágzásban nem vetélnek el, és ha még ráadással vevőink is volnának, meg azután tudnánk, hogy abból százakra menő czifrábnál-czifrább nemű csemegefajokból, melyek az árjegyzékeken felvannak tüntetve és méregdrágán ajánlva, hogy mily fajokat rendeljünk: ugy csak tudnánk valamire haladni.

Ne vegye tehát rossz néven tek. Szerkesztő ur, hogy az iránt kercesem meg, miszerint a fennebbi soraim értelmében sziveskednék engem és hasonló társaimat tanácsával ellátni, melyért előre is köszönetemet nyilvánítva maradtam

Budapesten

Dr. M. S.

Hogy a csemegeeszőlő termelés kifizeti magát azt ön is elfogadja, hogy azonban miként és hol lehet azt értékesíteni ön a választ könnyen megnyerheti, ha Bpest szék- és fővárosában egy kis fáradságot vesz, és a csemegeeszőlő készletét az ottani kereskedők valamelykének megvételre ajánlja.

A csemegeeszőlő értékesítése önnek, mint bpesti lakosnak feletébb könnyen mehet; nehezebben azonban a vidéki lakosoknak. Azonban csak egy kis élelmesség legyen a termelőben, épen nem fog a csemegeeszőlő a nyakán maradni.

Ami a fajokat illeti, erre nézve teljesen igazat adok abban, hogy egy kevésbé ösmerős szőlész nem tud kiigazodni abból a sok csemegefajból, melyeket az árjegyzéken feltüntetnek.

Mert hát kérem a csemegeeszőlő lehet disz szőlész, de lehet jüvedelmező is.

Akinek abban telik passziója, hogy szőlőfaj gyűjteménye legyen: az hát válogasson, vagy hozasson mennyire pénzt akar áldozni; de a jövedelmi csemegeesztésben egész más irányt kell megállapítani.

Kevés de jól termő fajt, hogy a fajok egymásután teremjenek, hogy azok szállíthatók legyenek, esetleg borra is alkalmasak legyenek.

A legkorábban terem a Madelaine Angevina. Igaz, hogy kevésbé rug, de mint rendkívüli korai fajnál ezen hibája elnézhető. Ez terem augusztus közepén.

Ezt követi a Prékocze de Malingne; ez kevésbé rug, 8—10 nappal későbbben érik mint az előbbi.

Ezután jönnek a Chasseles fajok és pedig: Chasseles croquant, — Chasseles des angeres, Chasseles musque de nantes, — Chasseles Napoleon a legszebb fehér szőlő, — Chasseles zsidóországi, — Chasseles Németpiros, — Chasseles fonteneble rouge.

A muskotály fajokból: Muskát Boovod, legszebb muskotályok egyike, dusan terem, nagy bogyójú, — Muskat. dr. Hogg. -- Piros és fekete muskotályok; ez utóbbi apró fürtű. És végre azon muskotály, mely rendkívüli nagy termést ad; tömött közép fürtű, mondhatni a legillatosabb, s ugy csemegének keresett, mint bornak kiváló finom az ugynevezett sárga muskotály, azaz mű nyelven **Muskat-lunel**.

A muskotályok között ez a faj a legháládatosabb.

Vannak azután egyes specziális csemegeesztők; ilyen például a Tokaj angevina. Ez egy gyönyörű szép szőlő. fürtje ágas nagy hosszú; bogyója majdnem átlátszó rózsapiros; rendkívül dusan terem; kiváló jó, és ami fő, nem rug; egyenlően lehet akár lugoson. akár nyílt szőlőben termelni. Érés ideje a Chasselessekkal esik.

Az itt felsoroltak azután kitartanak ugy szeptember hó végeig.

Vannak azután későn érő fajok. Ilyenek a vörös, fekete és fehér kecskecsücsök, és egy új faj a Malakoff Uzun, melynek fürtje igen hosszú, bogyója nagyságban a kecskecsücsüt kétszeresen meghaladja, s igen későn érik.

Igy azután beállitva, lehet a szőlőt egész augusztus hó közepétől, vagy ha az idő kedvező elejétől egész november hóig tehát 3 hónapon át szállítani.

Vannak a fennebb elmondottakon kívül még számos jó csemegefajok, melyekről alkalmilag egy teljes cikk sorozatot hozunk.

Most csak azokat mondottuk el, melyek nem rugnak, jól teremnek, szép és kellemes gyümölcsöt hoznak; keresettek, szállíthatók, és így kifizetik magukat.

II.

Tek. Szerkesztő úr!

Van szerencsém az iránt megkeresni, sziveskedjék velem közölni, hogy a Zöldsványi, Zierfandl, vörös Veltelini, Furmint, továbbá a Merlót és Lagrén szőlőfajok a termés hozam és ennek jósága tekintetében, mily tulajdonságokkal bírnak;

nevezetesen bőven teremnek-e, s bizonyos okoknál fogva cultiválásra nem ajánlandók?

Nagyon lekötelezne, ha 2—3 liter Jaquez-szőlőmag beszerzését is lehetővé tenné rám nézve.

Kérdést intézni pedig, mint b. lapja előfizetője bátorkodtam.

Mezőtúron, 1894. szeptember 8-án.

Kiváló tiszttel

Kunay Imre.

Felelet. Válaszom ez:

Zöldszilváni (Ximnesia, Cynobotris.) Fürtje: néha ágas, eléggé tömött közép nagyságú; Bogyója: zöldessárga, némileg pontozott; leves, korán érő, igen édes, két magú.

Nehéz agyagföldben nem terem jól, inkább a száraz földet kedveli. Rövid művelés mellett is terem, a sikon is beválik, de az igazi helye az emelkedett hely, ahol lugason dús termést ad. Mivel azonban a héja vékony: ősszel hamar megrohad.

Bora, mivel kevés cserenyt tartalmaz, nem állandó, s különösen ha nem jó kezelik, már az első évben megnyulósodik.

Van aztán Piros szilváni is, mivel ennek borában több csereny van, jobban el áll.

2. Zierfandl (Catonía Conferta).

Ez nem egyéb, mint az előbb leírt Szilvániak egyik faja, neve: **Kékszilváni:**

Fürtje: közép nagy, tömött. Bogyója közép nagy. Színe sötétkék, átlátszó fehérszürke pontokkal.

Közép érő. Leves, édes.

Ebből a legjobb fehér borok egyikét lehet, ha korán leszűrik, előállítani. Igen dúsán terem. Ha kádon több napon át erjesztik, belőle siller, esetleg vörös bort is lehet előállítani.

Emelkedett helyen jobb bort, de kissé nehéz és vizes földben s terem.

3. Pirosveltélini (Herena Veltelina).

Fürtje: ágas, piramis alakú, tömött. Bogyója: majdnem gömbölyű. Ha jól beérik, egészen piros. Kemény húsu, 2 magú, eléggé édes. Későn érik. Inkább csemege, mint borszőlő.

Van **Fehérvetélini** is, ez kevésbé jó.

4. Furmint (Joanea princzepsz.)

Fürtje: ágas, nagy tömött. Bogyója: gömbölyű, olykor hosszúkás sárgás-zöld. Ha teljesen beérik, a napos részén barnás pontokkal diszlik. Két magú. Kissé vastag bőrű, de azért leves, édes és illatos.

Csak délnek fekvő emelkedett helyre való, hol azután aszuvá érik.

5. Merlot.

Fürtje: elég nagy. Bogyója: közönséges nagyságú, feketés, édes és nem igen rohad. Középtermést ad.

Sík talajban is eléggé diszlik. Csercsapos művelést kíván; dus földben a lugos rendszert is kibírja.

6. **L a g r e n** vagy **L a k r i m a k r i s z t i**.

Fürtje: apró. Bogyója is apró. Rendkívül fekete festanyagot tartalmaz. Keveset terem.

Nem tudom mi a célja? amennyire én az ön vidékét ösmerem: ott legalkalmasabb lenne, a nemes kadarka, avagy nagburgundi vörös bornak. Illatos, zamatos bornak az olaszrizling. Dus termésre, az ezer jó vagy kövi dinka.

Japuez magot 3 kilot adhatok, kilóját 5 frtjával.

III.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

Három éve körül lehet, midőn valamelyik lapból olvastam, hogy a filloxera elleni védekezés, legyen az szénkénegelés vagy más módja a védekezésnek, jogot nyújt az adómentességre.

Miután községünknel ezen érvet adóleengedésnek nem fogadják el; igen kérem, kegyeskedne a p. ü. miniszteri rendelet számát, esetleg idejét közölni, hogy az adómentességet kérelmezhessem, mert biz itt szedik folyton a félig elpusztult szőlők adóját is, ép úgy az ujonnan ültetett amerikai után.

Lehetőleg azt is kegyeskedne közölni, vajjon a kérvényt telekkönyvi kivonattal kell-e felszerelni — mert ez költséges expediens volna. A védett szőlőnél talán, a szénkénege szállító-levelét ha mellékelem elfogadják — ha ugyan lehet fogamatja a szénkéneggel védett hazai szőlőkre vonatkozó kérvénynek. És szükséges okvetlen a község előljárósága útján a pénzügyigazgatósághoz terjeszteni?

Becsés válaszát kérve maradtam teljes tisztelettel

Ercsi.

Bölcz Károly.

Felelet. A tett kérdésre nézve leghelyesebbnek találom, ha a törvény és rendelet, valamint a magyarázat erre vonatkozó részét sorrendben a következőkben ide iktatom.

„A szőlőkre vonatkozó jelenlegi adókedvezmények két csoportra oszthatók. Az egyikbe az adó-elengedések, a másikba pedig az ideiglenes adómentességi esetek tartoznak.

Adó-elengedések mindig csak a folyó évi szőlőtermésben okozott elemi károk eseteiben, az illető évre eső folyó adóra nézve van helye, mely a kár nagyságához képest részben vagy egészben engedtetik el; az ideiglenes adómentesség ellenben, a törvényben meghatározott esetekben mindig több évre kiterjedőleg, s az egész adóra nézve engedélyeztetik.

Adó-elengedésnek oly elemi csapások esetén van helye, melyeket a szőlőkben a jégeső, árvíz, tűz, rovarok (ide tartozik a filloxera is,) vagy fagy okoz. (1883: XLIV. t.-cz. 49. §.) Ily esetekben az okozott kár mérvéhez képest az illető évre eső adónak $\frac{1}{3}$ -része, $\frac{2}{3}$ része vagy az egész adó engedtetik el, aszerint, a mint a termés $\frac{1}{3}$ részben $\frac{2}{3}$ részben vagy egészen megsemmisült.

A szőlőkben a filloxera által okozott kár elemi kárnak tekintendő mindaddig, míg a filloxerás szőlő teljesen el nem pusztult, a mikor aztán az 1883. XVII. t.-cz. 8. §-ában említett ideiglenes adómentesség esete áll be.

A szőlőkre vonatkozó adókedvezmények másik csoportját képező ideiglenes adómentességnek, a jelenleg fenálló törvények szerint a következő esetekben van helye:

a) Oly szőlőterületek, melyeken a tőkék (bármilyen okból) kivisztek, vagy rendes forgón kívül kivágattak, s a melyek a talaji megforgatása után szőlővel újból beültetettek, a beültetéstől számítva 6 évig adómentesek. (1875; VII. t.-cz. 6. §.)

b) Azon szőlőterületek, melyeken a filloxera dulása következtében a művelés megszűnt, mindaddig, míg pusztán maradnak — a földadó fizetése alól mentesek. Ezen adómentesség azonban 6 évnél tovább nem terjedhet.

Az adómentesség a művelés abbahagyására következő évvel veszi kezdetét és akkor végződik, a mikor a terület tényleg ismét valamely művelési ág alá kerül, illetőleg a hat év letelte után. Az új művelés alá vett területek, a tényleg alkalmazott művelési ág szerint veendő földadó alá. (1883. XVII. t.-cz. 9. §.)

c) A filloxeramentességet biztosító (immunis) homokterületeken létesített új szőlők 6 évi adómentességben részesülnek. (1883. XVII. t.-cz. 9. §.)

d) Az elárasztásra berendezett új szőlők, a víznek egyszerű bevezetése mellett 6 évig, vizemelő gépek vagy artézi kutak alkalmazása mellett pedig 10 évi adómentesek. (1883. XVII. t.-cz. 9. §.)

Az elemi kár bejelentése. Azon szőlőbirtokosnak, a ki a szőlőjét ért elemi csapás folytán adóelengedésben kíván részesülni, a szenvedett kárt a káreset megtörténtétől számított 8 nap alatt a községi eljárásnál írásban kell bejelentenie; ha a kárvallott szőlőbirtokosok többen vannak, a bejelentés az illetőnek e célból megbízott két képviselője által teendő meg, s a bejelentéshez a kár felvételére szükséges nyomtatványok ára (ívenként 2 kr.) csatolandó. (1885. évi 45,055. sz. pénz. min. rendelet 3. §.)

A kár felvétele. Ha a bejelentés megtörtént, ettől számított 3 nap alatt községekben bíró, a jegyző közreműködésével két esküdt által, városokban pedig a polgármester, egy városi tanácsnok által a helyszínen szemlejegyzőkönyvet vétet fel, s azt az adófelügyelőhöz terjeszti be, ki ennek alapján a bejelentett elemi kárt a helyszínen bizottság által véteti fel. — Ezen bizottság elnöke a kataszteri nyilvántartási biztos, vagy esetleg az adófelügyelőnek más kiküldött közege; tagjai pedig a kis és nagy községekben az eljárás által e célra megbízott helybeli szakértő becsüs, rendezett tanácsú városokban két városi tanácsnok, törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig két törvényhatósági bizottsági tag. (1885. évi 45,055. sz. p. m. rendelet 54., 55. és 60. §§.)

3. Az adóelengedés megállapítása és esetleges felebezések. A bizottság által felvett kár alapján az adóelengedés összegét I. fokban

az adófelügyelő állapítja meg. Az adófelügyelő határozata ellen, ennek kézbesítésétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz, ennek II. foku határozata ellen pedig ez utóbbinak kézbesítésétől számított 30 nap alatt a pénzügyi közigazgatási bírósághoz lehet felelbezní, mely III. fokban véglegesen dönt. Az I. foku határozat elleni felelbezés az adófelügyelőnél, a II. foku határozat elleni felelbezés pedig a közigazgatási bizottság elnökénél nyujtandó be.

Az adómentesség igénybevétele. Ha ezen adómentességi esetek valamelyike beállott, az adómentesség az illető szőlőbirtokos által — az illető esetek beálltától számított egy év alatt — az adófelügyelőhöz intézett folyamondványban kérelmezendő, s ebben az illető területek kataszteri helyrajzi számai pontosan közlendők. — Az adófelügyelő a helyszini vizsgálat megtartása végett a kataszteri nyilvántartási biztost küldi ki, a ki a vizsgálatot mindenkor két községi előljáró és lehetőleg a tulajdonos, vagy ennek megbizottja jelenlétében hajtja végre. A vizsgálat eredményéről adótárgy-változtatási jegyzék veendő fel, ez a jelenvoltak által (a szőlőbirtokos vagy törvényes képviselője által is) aláírandó s az adófelügyelőhöz terjesztendő be. A nyilvántartási biztos javaslata ellen azonban a szőlőbirtokos felszóllalással élhet, s ezt vagy mindjárt az adótárgy-változtatási jegyzék aláírásakor ezen körülmény feljegyzése mellett teheti, vagy pedig felszóllalását a vizsgálat befejezésétől számított 15 nap alatt a községi előljáróságnál nyujthatja be. (1885. évi 45.055. p. m. rendelet.)

Az adófelügyelő a nyilvántartási biztos javaslatát az esetleges felszóllalással együtt a pénzügyminiszterhez terjeszti fel, a ki az ideiglenes adómentesség tárgyában végérvényesen határoz.

Kérdések és feleletek.

111. Kérdés. Mult évi szüret alkalmával vinczellérem gondatlansága folytán egy penészes hordóba bort huztak; 2 hónap eltelte után, miután a bajt észrevettem, azonnal más hordóba huzattam; s daczára hogy többször lefejtettem, a penész szag boromon még most is észlelhető; miként lehetne ezen boron segíteni?

Felelet. Egyetlen mód az, ha a bor fris törkölyre ujra erjesztés végett feltöltetik. Más minden gyógyítás hiábavaló.

112. Kérdés. Szőlőmben mintegy 8000 db 3—5 éves ojtvány van, melyek mintegy 10—15 fajt tartalmaznak, s most midön a fajok kijelöléséhez hozzáfogtam, elszomorodva látom, mily és mennyi különböző silány termést hozó faj van benne.

Persze ez onnét ered, mert az ojtáshoz a vesszőket valamint a zöldojtáshoz a gallyakat különböző helyekről kaptam, s így vele kaptam a különböző helyen telepített rossz fajtákat is.

Különösen a kadarka között van sok. az ugynevezett egy és két magu. Kérdem, mit tegyek ezen rosz fajtákkal? **S. G.**

Felelet. Ha radikális kúrát akar, akkor ősszel a rossz fajtákat ki kell irtani. Avagy leghelyesebb dolog, ha az ilyen egy magu, vagy egyébként elnyiló szőlőtöt ott, ahol az ojtás eszközöltetett ősszel elfűrészeljük, vagy ha lehet ollóval levágjuk, egy szál vesszővel a tőkét fedés előtt megjeleljük, azután befedjük.

Tavaszkor mélyen kitakarjuk, s legtöbb esetben az alany újból kihajt, azután ezen hajtást zölden belehet ojtani, és ősszel helyére eldönteni.

Ha azonban a zöldojtás nem sikerülne, akkor jövő tavaszon lehet ékre beojtani.

Hogy azonban a rossz fajtákat tovább ne szaporítsa, nagyon helyesen cselekszik, ha a szaporításra alkalkamas tőkét is kijelöli, s nagy felügyeletet gyakoroltat arra, hogy úgy a fás mint a zöld ojtások csakis ezen tőkékről eszközöltessenek.

113. Kérdés. Lehetne-e nagyobb mennyiségben ripariát hozatni Franciaországból? Ha igen, mi uton?

G. S.

Felelet. A blakróth föllépése miatt már a mult évben sem volt megengedve egyeseknek a Franciaországból való vesszőszállítás, azt csakis maga a kormány, közegeinek szigoru felügyelete alatt eszközölte; annál kevésbé hisszük, hogy a jelen évben megengedtetnék, mert mint mai számunk vezércikkében irtuk, ott egy újabb betegség lépett fel.

Ha azonban lesz behozatal, az csak a kormány útján lesz, amiért is tessék e tekintetben egyenesen a Földművelési miniszteriumhoz fordulni.

114. Kérdés. Van-e még olyan vinczellér, aki a fás- és zöldojtáshoz és a szőlőtelepítés mellett a fák ojtásához is ért és maga is dolgozik? Ha igen, miféle feltételek mellett lenne egy beszerzhető?

T. S.

Felelet. Ez időszerint még egy ember van, aki a fenti munkálatokhoz ért es hajlandó volna állást foglalni.

Az illető 300 frtot évi fizetést és lakást kér. Maga is elől dolgozna; a gyümölcsös, esetleg zöldséges kertet is elválná s télen át, midőn a szőlőben kertben dolog nincs, egyéb házi munkát is teljesitene.

Ezen felül azon egyénnek, aki ez előállításával foglalkozik, a szokásos 5%-töli, azaz 15 frt lenne fizetendő.

115. Kérdés. Ötszáz és néhány darab zöldojtást készítettem, melyet szeretnék tavaszon elrakni vas után vagy árokba. Melyik eljárás lesz jobb?

4000 ripariát ültettem lapos dus kövér földbe, mely nagy rész-

ben már be van állva, egyrésze pedig ezelőtt egy évvel lett beojtva, melyen olyan dus és nagy termés van, miszerint alig érik be. Az ojtványok nemes kadarkák. — Azon kérdéssel járulok a tek. Szerkesztő urhoz: sziveskedjék tanácsolni hogy a még hátralévő 3000 alanyt mivel ojtsam be, hogy beérjen?

500 darab harmadszor fakadt ojtványom között van mintegy 50 darab g a z d a b o l o n d i t ó. Mit tegyek vele: kiirtsam-e vagy jó lenne jövő tavasszal jó fajtával beojtani, vagy várjak még egy pár évig, addig pedig vágjam cseresapra és dobosra, hogy hagy teremje ki magát? avagy talán a termése meg is változhat?

2000 ezer kadarka ültetésem van új földbe, agyon trágyázva. Most ötödször fakad s benne igen szép termésem van. A múlt év őszen megszénkénegeztettem, mindannak daczára a filloxera pusztítása már látszik benne. Szénkénegeztessem-e még tovább, avagy felhagyjak vele.

Kérem jó tanácsát.

Gy.-Patán.

Tisztelettel

Márkus József.

Felelet. Ha a föld meg van fordítva, leghelyesebb lesz, ha a zöldojtást jövő tavasszal vas után rakja el, addig azonban a töröl ne vágja le, hanem ősszel a föld alá huzza le és az ültetés előtt vágja le.

Tessék azonban ez ültetéssel addig várni, míg a föld jól átmelegszik.

Őn az ellen panaszkodik, hogy a kadarka rendkívül nagy és dus termést ad és aligha beérik. Hát ezen ugy segíthet, ha a tőkén a csapokat hosszabbra hagyja akkor több fürt lesz, de nem lesz oly dus, de hát később, ha a tőke idősödik, a termés is jobban beérik. Mindezek mellett tessék csak a nemes kadarkánál maradni. Különben, tessék nagy burgundit ojtani, ez nem fog oly rendkívül sűrű fürtöket hozni, előbb érő és így biztosan be is érik. Az oportó is biztosabban beérik, én még is csak a nemes kadarkát ajánlom.

A mi a gazdabolondító szőlő irtását illeti, ez nagyon helyes dolog, mert ez nem áll, hogy az egy magu kadarka más évben más termést ad. A két magunál előfordul, hogy néha jobb termést ad, de ez is inkább pusztítandó, mint szaporítandó. A többire a választ főnebb találja.

Ha a kadarka vesszője erősen kötött talajba van ültetve: a szénkéneg mit sem használ. Akkor legjobb vele felhagyni. Ellenben, ha a talaj nem kötött s van már 5 éves szőlője, akkor tessék helyesebben szénkénegezni, lehet hogy az eljárás volt hibás.

Különfélelek.

Azon előfizetőink, akiknek sima avagy gyökeres r.-sauvage, r.-portalis. r.-tomentoza avagy szolonis eladó vesszőjük van; nálunk a vastagság és ár megjelölése mellett jelentsék. Valószínűleg eladjuk.

Eladó vesszőnk van zöld- és fásojtvány: Mézes-fehér, Olasz-rizling, Kadarka és csemege fajok.

Lesz: sima és gyökeres ripária Portális és Tomentóza.

Gyökeres, kalapácsos és sima Jaquez, ugyanilyen Herbemont. Jork-Madeirát, a koldus-szőlőt, kiselejtezzük, nem adjuk el.

Othello gyökeres és sima szintén van.

Most jegyezzük ki a szép, dus termésben levő nemes Kadarkát, Muskolatot, Bakatort, Mézes-fehéret Olasz-rizlinget.

Ezekből is adunk el mintegy 40—50 ezer darabot.

A zöldojtványokat úgy is eladjuk, hogy a télen által eltakarva a tökén hagyjuk, s tavaszon vágjuk le.

Ezeken kívül van még mintegy 1200 darab a tökén szálvesszőn eszközölt ékojtványaink, melyek a bakhátba tavaszon lehuzattak, s már ez évben termést hoztak.

Ezek rendkívül erősek, kész tökéek; tehát a szósoros értelmében egybeforrottak. Kadarka, Mézes-fehér és csemegefajokból állanak.

De vannak már nálunk nagy számban eladásra bejelentve európai, s több amerikai fajok is.

Azért tehát azon előfizetőink, akiknek erre szükségük van, egész bizalommal forduljanak hozzánk; — jól ki lesznek szolgálva.

Szőlőojtvány eladás.

Alulirotnál mintegy 6000 darab, jól összeforrott alább irt ojtványok kaphatók:

Genuai zamatos, Chasseles fontaineble, Mézes-fejér, Chasseles Thomery és Muskat de Alexandrie.

Ezenkívül eladó 5000 darab első osztályú sima othello vessző. — Megkeresések hozzám czimzendők:

Szécsi Ferencz,

ügyvéd Nyitrán.

Eladó szőlővesszők.

Fajtiszta, peronoszporamentes sima és gyökeres, csemege- és borfaj szőlővesszők, mint egy **70 fajban**, valamint amerikai vesszők és ezekre eszközölt sima zöldojtványok **jutányos árban** kaphatók **Bedő József** jegyzőnél **Esztergom-Szent-Györmezőn**.

Kivánatra árjegyzék bérmentve küldetik.

Eladó amerikai és európai szőlővesszők.

Gyökeres fásojtvány 4000 darab ezre helyben	.	.	140	frt.
Sima zöldajtás 10·000	"	"	100	frt.

Direktertermő fajok:

Sima Delevandt 1000 darab ára helyben	.	.	80	frt.
Sima Othelló 4000 darab ezre helyben	.	.	15	"
Sima Jaquez 10·000 " " "	.	.	6	"
Sima Herbemont 8·000 " " "	.	.	6	"
Sima Konkord 4000 " " "	.	.	10	"
Sima York-Madeira 25·000 darab ezre helyben	.	.	8	frt.

Európai nemes-ajtásokról szedett jól beérett vesszők:

Érmelléki Bakator ajtásalávaló ezre	.	.	8	frt.
Erdei bőven termő, a legjobb borfaj ezre	.	.	8	frt.
Bácsó vagy juh fark ezre	.	.	8	frt.

Sima- és gyökeres-ripáriák is kaphatók olcsó árban.

Sándor József

Èr-Diószegh.

Szőlőajtványok.

Parafával ajtott gyökeres fásojtvány olaszrizling, erdei, alant-termő, bihari, nemes kadarka, juh fark, nagyburgundi mustos-fehér, piros-bakar és ezen fajokból vegyesen is, fajtisztaságért írásbeli jótállással nagyobb mennyiségben, f. évi novemberi szállításra eladó.

Élősövény.

Gleditscha (koronatövis, Krisztustövis vagy tüskés lepényfa).

Minden sövénynövény közt a legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik és sűrű, izmos töviseinél fogva ember és bármi állatnak ellen áll. Szőlők és kertek körülkerítéséhez legalkalmasabb és legolcsóbb örökös sövényt képez, árnyékot nem tart s a levegőt átterszi. Ezen növényből telepemen több százezer termeltetett s így bármily megrendelést is képes vagyok kiszolgálni. Árak és feltételek levélben.

„Érmelléki első szőlőajtvány telep“

Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Nagy Gábor teleptulajdonos.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.